

Tussendoelen Nederlands onderbouw vo, vmbo

Domein A 1: Lezen van zakelijke teksten

Subdomein A 1.1: Woordenschat

De leerling kan

- | | | |
|-----|------|--|
| 1.1 | vmbo | de betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context; |
| 1.2 | vmbo | de betekenis van onbekende woorden afleiden uit bekende delen van het woord. |

Subdomein A 1.2: Begrijpen

De leerling kan

- | | | |
|-----|------|--|
| 2.1 | vmbo | een of meer informatie-elementen weergeven; |
| 2.2 | vmbo | hoofd- en bijzaken herkennen; |
| 2.3 | vmbo | tekstdelen herkennen; |
| 2.4 | vmbo | tekstverbanden herkennen, namelijk opsommingen, tijdvolgorde, tegenstelling en oorzaak-gevolg. |

Subdomein A 1.3: Interpretieren

De leerling kan

- | | | |
|-----|------|---|
| 3.1 | vmbo | informatie en meningen interpreteren die letterlijk in de tekst staan; |
| 3.2 | vmbo | het tekstdoel herkennen, namelijk informeren, instrueren of betogen; |
| 3.3 | vmbo | de bedoeling van tekstgedeeltes verwoorden; |
| 3.4 | vmbo | de bedoeling van specifieke formuleringen verwoorden; |
| 3.5 | vmbo | de bedoeling van de schrijver verwoorden wanneer die expliciet in de tekst staat. |

Subdomein A 1.4: Evalueren

De leerling kan

- | | | |
|----|------|--|
| 4. | vmbo | verbanden binnen een tekst beoordelen, zoals argumenten voor en tegen. |
|----|------|--|

Subdomein A 1.5: Samenvatten**De leerling kan**

- | | | |
|-----|------|--|
| 5.1 | vmbo | de belangrijkste informatie-elementen in de tekst aanwijzen en/of noteren; |
| 5.2 | vmbo | de hoofdzaken van een tekst in kernwoorden noteren. |

Subdomein A 1.6: Opzoeken**De leerling kan**

- | | | |
|-----|------|---|
| 6.1 | vmbo | systematisch informatie opzoeken (alfabetisch en met trefwoorden) in naslagwerken, op internet of in de mediatheek; |
| 6.2 | vmbo | schematische informatie lezen, zoals tabellen en grafieken; |
| 6.3 | vmbo | de bruikbaarheid en de betrouwbaarheid van informatiebronnen beoordelen. |

CONCEPT

Domein A 2: Lezen van fictie

Subdomein A 2.1: Begrijpen

De leerling kan

7.1	vmbo	structurelementen herkennen, zoals wisselingen van tijd en plaats;
7.2	vmbo	meeleven met een personage en gevoelens van het personage beschrijven;
7.3	vmbo	een situatie of verwikkeling beschrijven;
7.4	vmbo	figuurlijk taalgebruik herkennen;
7.5	vmbo	verhalen en gedichten in eigen woorden navertellen.

Subdomein A 2.2: Interpretieren

De leerling kan

8.1	vmbo	de tekst met de werkelijkheid vergelijken;
8.2	vmbo	het onderwerp benoemen;
8.3	vmbo	verschillende emoties in de tekst herkennen;
8.4	vmbo	spannende, humoristische, dramatische, of realistische passages herkennen.

Subdomein A 2.3: Evalueren

De leerling kan

9.1	vmbo	de tekst evalueren met argumenten en/of voorbeelden uit de tekst.
-----	------	---

Domein B 1: Mondelinge taalvaardigheid – Gesprekken

Subdomein B 1.1: Beurten nemen en bijdragen aan de samenhang

De leerling kan

- | | | |
|------|------|---|
| 10.1 | vmbo | een frase gebruiken om het gesprek te openen; |
| 10.2 | vmbo | een gesprek gaande houden (bijvoorbeeld door de beurt te nemen, oogcontact, instemmend knikken of bevestigingen); |
| 10.3 | vmbo | een frase gebruiken om een gesprek te beëindigen; |
| 10.4 | vmbo | op de beurt wachten om iets te zeggen. |

Subdomein B 1.2: Afstemming op doel

De leerling kan

- | | | |
|------|------|---|
| 11.1 | vmbo | een gesprek voeren om informatie en meningen uit te wisselen, uitleg te geven, instructie te geven en te volgen of om iemand te overtuigen; |
| 11.2 | vmbo | vragen stellen om aan specifieke informatie te komen, zoals wie-, wat-, waar- en wanneer-vragen. |

Subdomein B 1.3: Afstemming op de gesprekspartner(s)

De leerling kan

- | | | |
|------|------|---|
| 12.1 | vmbo | de gesprekspartner goed volgen, ook als er een onverwachte wending in het gesprek volgt; |
| 12.2 | vmbo | non-verbaal contact onderhouden met de gesprekspartner (door oogcontact, mimiek, handgebaren en lichaamshouding); |
| 12.3 | vmbo | het spreekdoel van gesprekspartner(s) herkennen, namelijk informeren, instrueren of betogen. |

Subdomein B 1.4: Woordenschat en woordgebruik

De leerling kan

- | | | |
|------|------|--|
| 13.1 | vmbo | over voldoende woorden beschikken om informatie over te brengen; |
| 13.2 | vmbo | in woordgebruik variëren om storende herhaling te voorkomen. |

Subdomein B 1.5: Vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing

De leerling kan

- | | | |
|------|------|---|
| 14.1 | vmbo | een verstaanbaar volume hanteren, maar niet te hard; |
| 14.2 | vmbo | een tempo hanteren dat is afgestemd op de gesprekspartner(s); |
| 14.3 | vmbo | een afwisselende intonatie hanteren; |
| 14.4 | vmbo | woorden correct uitspreken; |
| 14.5 | vmbo | enkelvoudige en samengestelde zinnen gebruiken. |

CONCEPT

Domein B 2: Mondelinge taalvaardigheid – Luisteren

Subdomein B. 2.1: Woordenschat

De leerling kan

- | | | |
|------|------|--|
| 15.1 | vmbo | de betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context; |
| 15.2 | vmbo | de betekenis van onbekende woorden afleiden uit bekende delen van het woord; |

Subdomein B 2.2: Begrijpen

De leerling kan

- | | | |
|------|------|---|
| 16.1 | vmbo | het onderwerp benoemen; |
| 16.2 | vmbo | enkele deelonderwerpen benoemen; |
| 16.3 | vmbo | verbanden herkennen, namelijk opsommingen, tijdvolgorde, tegenstelling en oorzaak-gevolg. |

Subdomein B 2.3: Interpreteren

De leerling kan

- | | | |
|------|------|---|
| 17.1 | vmbo | informatie en meningen interpreteren die expliciet genoemd zijn; |
| 17.2 | vmbo | het spreekdoel herkennen, namelijk informeren, instrueren of betogen; |
| 17.3 | vmbo | de bedoeling van de spreker verwoorden als die expliciet genoemd is. |

Subdomein B 2.4: Evalueren

De leerling kan

- | | | |
|------|------|--|
| 18.1 | vmbo | een oordeel over een fragment verwoorden en toelichten; |
| 18.2 | vmbo | soorten informatiebronnen herkennen, zoals nieuwsberichten, reclameboodschappen en discussieprogramma's. |

Subdomein B 2.5: Samenvatten

De leerling kan

- | | | |
|------|------|---|
| 19.1 | vmbo | de belangrijkste informatie-elementen (ook visuele) benoemen. |
|------|------|---|

Domein B 3: Mondelinge taalvaardigheid – Spreken

Subdomein B 3.1: Samenhang

De leerling kan

- | | | |
|------|------|---|
| 20.1 | vmbo | het onderwerp en de belangrijkste deelonderwerpen noemen; |
| 20.2 | vmbo | de verschillende deelonderwerpen markeren; |
| 20.3 | vmbo | signaalwoorden gebruiken voor opsommingen, tijdvolgorde, tegenstelling en oorzaak-gevolg; |
| 20.4 | vmbo | verwijswoorden gebruiken, zoals die, dat. |

Subdomein B 3.2: Afstemming op doel

De leerling kan

- | | | |
|------|------|---|
| 21.1 | vmbo | een herkenbaar spreekdoel hanteren, namelijk informeren, instrueren of betogen. |
|------|------|---|

Subdomein B 3.3: Afstemming op publiek

De leerling kan

- | | | |
|------|------|---|
| 22.1 | vmbo | woordgebruik en toon afstemmen op publiek; |
| 22.2 | vmbo | ervaringen met het onderwerp verwoorden; |
| 22.3 | vmbo | na afloop vragen beantwoorden; |
| 22.4 | vmbo | bij voorbereide presentaties ondersteunende materialen gebruiken, zoals voorwerpen, posters, beeld- of geluidsfragmenten. |

Subdomein B 3.4: Woordenschat en woordgebruik

De leerling kan

- | | | |
|------|------|--|
| 23.1 | vmbo | over voldoende woorden beschikken om informatie over te brengen; |
| 23.2 | vmbo | in woordgebruik variëren om storende herhaling te voorkomen. |

Subdomein B 3.5: Vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing**De leerling kan**

24.1	vmbo	een verstaanbaar volume hanteren, maar niet te hard;
24.2	vmbo	een tempo hanteren dat is afgestemd op het publiek;
24.3	vmbo	passende en afwisselende intonatie gebruiken;
24.4	vmbo	woorden correct uitspreken;
24.5	vmbo	enkelvoudige en samengestelde zinnen gebruiken;
24.6	vmbo	vloeiend spreken (maar aarzelingen, pauzes, valse starts en herformuleringen komen voor);
24.7	vmbo	een betrokken, geïnteresseerde houding tonen;
24.8	vmbo	passende mimiek gebruiken om emoties uit te drukken.

CONCEPT

Domein C: Schrijven

Subdomein C 1: Samenhang

De leerling kan

25.1	vmbo	een onderwerp en de belangrijkste deelonderwerpen beschrijven;
25.2	vmbo	signaalwoorden gebruiken voor opsommingen, tijdvolgorde, tegenstelling en oorzaak-gevolg;
25.3	vmbo	het onderwerp in een inleiding introduceren en met een passend slot afronden;
25.5	vmbo	een tekst in alinea's onderverdelen;
25.7	vmbo	verwijswoorden gebruiken, zoals die, dat.

Subdomein C 2: Afstemming op doel

De leerling kan

26.1	vmbo	een herkenbaar schrijfdoel hanteren, namelijk informeren, instrueren of betogen;
------	------	--

Subdomein C 3: Afstemming op publiek

De leerling kan

27.1	vmbo	woordgebruik en toon afstemmen op publiek;
27.2	vmbo	een titel gebruiken;
27.3	vmbo	conventies bij correspondentie hanteren, zoals datering, adressering, aanhef, ondertekening;
27.4	vmbo	opmaakelementen gebruiken, namelijk lettertype, bladspiegel en illustraties.

Subdomein C 4: Woordenschat en woordgebruik**De leerling kan**

- | | | |
|------|------|--|
| 28.1 | vmbo | over voldoende woorden beschikken om informatie over te brengen; |
| 28.2 | vmbo | in woordgebruik variëren om storende herhaling te voorkomen; |
| 28.4 | vmbo | gebruik maken van bronteksten door citeren en parafraseren. |

Subdomein C 5: Spelling, interpunctie en grammatica**De leerling kan**

- | | | |
|------|------|---|
| 29.1 | vmbo | correcte spelling en interpunctie hanteren bij het schrijven, maar met af en toe fouten in de volgende gevallen: <ul style="list-style-type: none">- als de stam van de persoonsvorm op een d eindigt (ik word, jij wordt);- als 'jij' of 'je' achter de persoonsvorm staat (<u>word</u> jij ziek, <u>wordt</u> je broer ziek);- als de persoonsvorm en het voltooid deelwoord hetzelfde klinken (gebeurt, gebeurd);- als het om de verleden tijd van werkwoorden gaat waarvan de stam eindigt op een -t of een -d (bevatten, antwoorden)- als het om de vervoeging van Engelse werkwoorden gaat;- als de tussenklanken -s- en -e(n)- niet duidelijk hoorbaar zijn in de gesproken taal (Stationsstraat, krantenbericht);- als het aaneenschrijving en losschrijving betreft;- als het een verkleinwoord na een open klinker betreft (autootje). |
| 29.2 | vmbo | enkelvoudige en samengestelde zinnen gebruiken. |